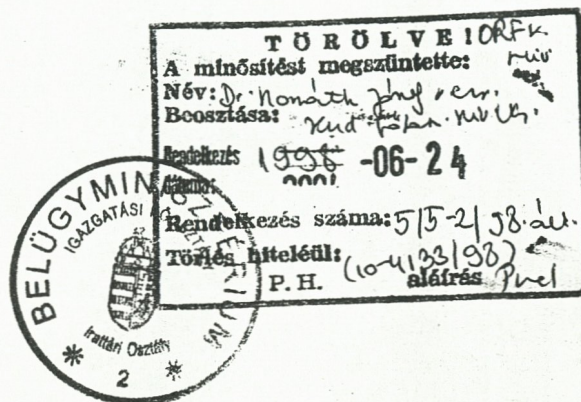


8-12/232/198...9

Sorszám: 34



# A BM FŐÜGYELET NAPI TÁJÉKOZTATÓ JELENTÉSE

Budapest, 198 9 VIII hó 20 n.

8-12-232/1989.

NAPI TÁJÉKOZTATÓ JELENTÉS  
Budapest, 1989. augusztus 18-án

TÖRÖLVE! ORFK.  
A minősítést megszüntette: *ni.*  
Név: *Dr. Kondor János*  
Beosztása: *rend. főkap. ni. / h.*  
Rendelkezés: *1998-06-24*  
Beosztás: *1998-06-24*  
Sériaszám: *515-2198/101*  
Sériaszám: *104133198*  
Aláírás: *[Signature]*

A Belügyminisztérium - rendőri, határőrizeti és tűzoltósági - szerveinek területén 1989. augusztus 18-án 20 órától augusztus 19-én 20 óráig az alábbi jelentősebb események történtek:

I.

RENDŐRI SZERVEK TERÜLETÉN:

A Belügyminisztérium megyei /budapesti/ rendőr-főkapitányságai 1989. augusztus 19-én a 20 órai helyzetnek megfelelően összesen 991 személyt tartanak fogva. Közülük 885 személy előzetes letartóztatásban, 73 személy bünygyi őrizetben van, 33 személy pedig igazgatásrendészeti eljárás alatt áll.

Az elmúlt 24 órában előzetes letartóztatásba helyezett, illetve őrizetbe vett személyek bűncselekmény szerinti megoszlása:

- Személy elleni bűncselekmény miatt	- fő	1 fő
- Nemi erkölcs elleni bcs. miatt	-	2 "
- Gazdasági bűncselekmény miatt	-	1 "
- Vagyon elleni bűncselekmény miatt	3 "	30 "
- Egyéb cselekmény miatt	-	8 "
Összesen:	3 fő	42 fő

Ebből külföldi - libiai - állampolgár 1 fő.

Az anyagi kár: kb. 20 000 Ft.

A baleset oka: Teictter megsértette a kanyarodási szabályokat, Anda honv. pedig a motorkerékpárján szabálytalanul két utast szállított.

A vizsgálatot megkezdték.  
A HM Főügyelet értesítve.

Dabas /Pes megye/ belterületén egy utkereszteződésben 19-én 12.10 órakor BALOGH LÁSZLÓ 26 éves, traktoros, helyi lakos a dabasi Fehér Akác MGTSZ pótkocsis vontatójával elütötte a motorkerékpárral közlekedő JUHÁSZ MIKLÓS hőrt /beo: Nagykánizsai hőr. kerület/ aki a helyszínen meghalt.

Az anyagi kár: kb. 25 000 Ft.

A baleset oka: Balogh megsértette a kanyarodás szabályait.

A vizsgálatot megkezdték.

Babócsán /Somogy megye/ a fürdő kempingjében 18-án 23.45 órakor NAGY ZOLTÁN honvéd /beo: MN 6942 Homokszentgyörgy/ egy lakókocsi szigeteletlen vezetéktől áramütést szenvedett és a helyszínen meghalt.

A vizsgálatot megkezdték.  
A HM Főügyelet értesítve.

### III.

#### HATÁRŐRIZETI SZERVEK TERÜLETÉN:

1/ A BM Határőrség egységei által az elmúlt 24 órában jelentett határesemények száma összesen: 534,

ebből:

- határsértés /kisérlet/  
miatti elfogás: 380,
- büntetlen határsértés: 154.

2/ A nyugati és a déli határszakaszon történt határesemények száma összesen: 440,

ebből:

- befelé irányuló elfogás: 2 fő,
- kifelé " " 284 "
- büntetlen határsértés: 154 " .

### Soproni kerület:

A Sopron I. Őrs határszakaszán a Páneuropai piknik elnevezésű rendezvényen 19-én 14.55 és 16.15 óra közötti időben kb. 190 NDK állampolgár több csoportban tiltott határátlépést követett el, Ausztriába szökött.

A vizsgálatot megkezdték.

Az orosházi és a nyirbátori kerület határszakaszán 18-án 20 órától 19-én 20 óráig 92, a kiskunhalasi kerület határszakaszán pedig 2 román állampolgár szökött Magyarországra.

Tartózkodási engedélyt 84 személy kapott, 10 főt pedig a román hőr. szerv. képviselőjének adtak át.

Ausztria felé tiltott határátlépést kísérelt meg 18-án 20 órától 19-én 20 óráig 230 NDK, 20 román, 1 mali állampolgár és 1 hontalan személy, a tiltott határátlépéshez 18 NSZK állampolgár nyújtott segítséget.

Jugoszlávia felé 11 NDK állampolgár kísérelt meg tiltott határátlépést, melyhez 3 NSZK állampolgár nyújtott segítséget.

Az illetékes m-i RFK-nak adták át őket.

84+0-052 bmhkrpt

idő: 19.48 +

bm. határőrség központi ügyelet  
b u d a p e s t

HÖR

bm. főügyelet vezetőjének  
b u d a p e s t

száma.....13818/89

tiltott határátlépés k i f e l é :

jelentem, hogy a soproni kerület sopron 1./sopronpusztai  
őrsének határszakaszán 1989. augusztus 19-én 14.55 - 16.04 ora  
között kb 150 fő - 4 estben, 30 - 50 fős csoportokban, feltehe-  
tően ndk állampolgárok - tiltott határátlépést követett el  
kifelé, ausztriába szökött.

az elkövetés körzetében lévő járőrök, utlevélkezelők, vámőrök  
felszólítása ellenére nem tudták megakadályozni a tiltott határ-  
átlépést. a páneuropai piknik rendezvényt felhasználva ju-  
tottak az elkövetés körzetébe. a további tiltott határátlépések  
megakadályozása érdekében intézkedéseket vezetünk be.

az esemény körülményeinek vizsgálata folyamatban van.

b u d a p e s t. 1989. augusztus 19.

f e k e t e m i h á l y h ö r. a l e z.  
- vezető ügyeletes -

adta: hermann hör.

vette: ☼

100-052 bmhk

ok km gb sk  
mt

Magyar Országos  
Levélár

XIX-B-1-ak - 1989. 08. 20. (660)

Rejtjelezve !

SZÉKELY JÁNOS vezérőrnagy Bajtárs  
 BM Határőrség Országos Parancsnoka

B U D A P E S T

A

KIVIZSGÁLÓ JELENTÉS

Vezérőrnagy Bajtás jelentem, 1989. augusztus 19-én 14.55 órakor a soproni kerület működési területén - a Páneurópai picnik rendezvénnel kapcsolatosan - ideiglenes megnyitott un. Pozsonyi úti / 9020/4-5 / közúti határátkelőhelyen k.b. 90 fő valószínű NDK állampolgárságu személy tömegesen az utlevélkezelőkkel szembeni fizikai erőszak alkalmazásával tiltott határátlépést követett el.

Az esemény bekövetkezésének körülményei:

A páneurópai picnik szervezőbizottságának a kérésére a kerületparancsnokság a burgenlandi biztonsági igazgatósággal közösen a sopronpusztai őrs működési területén lévő U.n. Pozsonyi utat 1989.08.19-én 15.00 - 18.00 óra között a szervezeten átlépő delegációi számára ideiglenesen megnyitotta. A kerületparancsnokság az előre bejelentett 100 fős magyar és 200 fős osztrák delegáció átléptetésére a kerületparancsnokság állományából 3, a soproni FEP állományából 5 fő ht. utlevélkezelőt vezényelt a helyszínre.

Az ellenőrzésre kijelölt állomány 13.00 órakor érkezett meg az államhatárhoz, amikor is az osztrák területen már nagyszámú - mintegy 2-300 fős - belépésre, illetve az ugynevezett kapunyitásra várakozó tömeg valamint több TV-s és sajtó stáb is tartózkodott.

- 2 -

Az intézkedés értelmében a 14.30 h-kor helyszíntre érkező 2 fő magyar illetve 2 fő osztrák vámőrrel az átléptetés végrehajtását pontosították, és felkészültek az utat lezáró kapu 15.00 órákor történő nyitására. / a magyar delegáció ünnepélyes átlépését szervezők 15.00 órára jelezték előzetesen. /

A magyar delegáció fogadására 14.45 órákor az útlevékezelők zárt kapu honi terület felé eső oldalán / az államhatártól 10 m távolságra / vonalban sorakoztak fel. A magyar delegáció tervezett kilépését megelőzően kb. 14.30 órától honi terület felől is érkeztek folyamatosan érdeklődők / számuk elérte kb. a 30 főt / valamint megjelentek nyugati - elsősorban NSZK - TV-s társaságok, fotóriporterek képviselői is.

14.55 órákor a honi terület felől kb. 60 m-ig belátható úton mintegy 50 fős gyalogos csoport tünt fel, akik lépésben közeledtek a kapu irányába. Az útlevékezelő állomány a tömeget a magyar küldöttség részének véltve felkészült a fogadásukra. A békésen érkező tömeg az útlevékezelők vonalától kb. 5 m megállt, pezsogót bontott és vidáman integetett a tulajdon oldalra amelyet onnan vizsgoltak és nagy ovációval fogadtak. Ezt követő néhány másodperc leforgása alatt hirtelen megindultak az útlevékezelők irányába. Az útlevékezelőket vakmerően és erőszakosan félrelökték, illetve elsodorták, majd a kaput kiszakítva egy őket követő újabb kb. 40 fős csoporttal együtt kettő nagyobb hullámban egymást is fellökdösve áttörtek és átözönlöttek Ausztria területére. Megállapításunk szerint az átjutottakat nagyobb számú feltehetően NSZK ápolcsoportja várta, akik a helyiek elmondása szerint azonnal gondoskodtak a közeli faluban az ellátásukról.

Az esemény bekövetkezésének okai:

- 1./ A jelentős fizikai erő képviselő tömeg / váratlan/ rohamát, az útlevékezelő állomány feltartóztatni nem tudta, a kapu beszakításával pedig megakadályozhatatlanná vált az Ausztriába való átjutásuk is.

- 3 -

- 2./ A tömeggel szembeni határozott fellépést nem tette lehetővé az esemény gyors lefolyása, valamint az azt végig aktívan követő televíziós stábok és fotóriporterek tevékenysége, és jelenléte sem.
- 3./ A páneurópai picniket szervező bizottság részéről a megállapodástól eltérően a helyszínen sem rendező, sem képviselő nem tartózkodott az esemény bekövetkezésének időszakában.
- 4./ Az esemény bekövetkezését utólagosan értékelve feltételezhető, hogy az NDK állampolgárok államhatárra való bejutása és a tiltott határátlépés elkövetése konkrétan előre szervezetten történt.

Tett intézkedések:

- 1./ Az esemény bekövetkezése után a kerület készenléti és karhatalmi századának bevonásával lezárásra került a sopronpusztai őrs működési területe, valamint az ideiglenes átkelőhelyre vezető utakon a mélységben EAP-ok létesítésére került sor.
- 2./ Kerületparancsnokság feldolgozza a páneurópai picnik lebonyolításával és rendezésével kapcsolatos határőrizeti tapasztalatokat.



Kérem a kb. 90 fő valószínű NDK állampolgár tiltott határátlépését áthaladásnak minősíteni és azt a sopronpusztai őrsre írni.

A kivizsgálást végrehajtotta:

Gulyás Mihály	alez.	HFFŐEA. Orsz.Pság
Bella Árpád *	alez.	HFFŐEA. Ker.Pság
Róka István	szds.	KIKCSV. Ker.Pság

Sopron, 1989. augusztus 20.

A távollévő KERPK; helyett:

Kovács Gyula  
alezredes  
KERTÖF.

\* Ez azt jelentené, hogy saját tevékenységem  
vizsgáltam ki! ?  
A nagy kérdés: ki, mit is kértél?

VIII. 20 de. Róka ads elkp út  
jelentés → sorsa ismeretlen  
(alkalmi közlése R. n. n. s. l. : nem fogadták el)  
Pk. jelentés sorsa ismeretlen!

**Székely János Vezérőrnagy bajtárs**  
**Határőrség Országos Parancsnoka**

**B u d a p e s t**

Vezérőrnagy bajtárs jelentem ,hogy 1989.08.19-20-án az MDF debreceni szervezete kezdeményezése alapján magyar és külföldi állampolgárok részvételével a sopronpusztai őrs működési területén ( 9020/4-5 körzetben ), „PÁNEUROPAI PICKNIK” – re került sor.

A rendezvényre 1989.08.19-én 12.00 órától folyamatosan érkeztek a résztvevők , akiknek a végleges létszáma mintegy 1500-2000 fő volt. A rendezvény helyszínén a korábbi engedély alapján biztosítottuk a feltételeket (00282 sz .RTG ).

A programban meghirdetett határnyitásra 1989.08.19-én 15.00 órakor került volna sor a Pozsonyi út végén lévő még működőképes kapunál ( 9221/3).

Az előzetes megállapodástól eltérően a határt átlépő delegáció 15.00 óráig nem érkezett meg. Osztrák területen már 13.00 órától valószínűen a téves tájékoztatás miatt nagyobb létszámú csoport gyülekezett , ami 15.00 órára elérte a több száz főt. A helyszínre a határnyitás időpontjára fotósok és TV társaságok nagyobb csoportjai érkeztek mindkét oldalon.

14.55 órakor az átkelőtől mintegy 60 méterre honi területen kb.50 fős gyalogos csoport tűnt fel , akik lépésben békésen közeledtek a kapuhoz .Attól mintegy 5 méterre előzetesen rövid időre megállva az ott szolgálatot teljesítő 9 fő útlevelkezelőt vakmerően és erőszakosan félrelökték és a kaput kiszakítva – az őket követő kb. 40 fős csoporttal együtt – áthaladtak. Az események gyors lefolyása és a tömeg fizikai túlereje miatt az áthaladás megakadályozására nem volt lehetőség .Az áthaladó csoportban több nő és kiskorú gyermek is volt. Mindezt a fotósok ,TV kamerák filmezték.

A rend helyreállítása után folyamatos forgalom volt mind magyar ,mind osztrák részről. A nyitva tartás ideje alatt átlépett befelé 722 , kifelé 600 fő ( 1322 fő ) . A jelzett mintegy 100 fős magyar delegáció az államhatárt programcsuszás miatt nem lépte át.

Az átkelőhelytől nem messze a B –5 /11 ( 9220/1 ) és a B – 6 (9219/3) határjelek körzetében 16.00-16.15 között a szolgálatot teljesítő figyelő járőr felszólítása ellenére 40 , 30 és 20 fős csoportokban valószínű szintén NDK állampolgárok haladtak át az államhatáron. A tömeges és különböző irányú megjelenés miatt az áthaladás megakadályozására nem volt mód.

Az ideiglenes átkelőhely nyitvatartása 18.45-ig meg lett hosszabbítva , mivel a félretájékoztatás miatt az osztrák állampolgárok jelentős része 18.00 óráig nem lépett vissza.

A határőrizet biztonságának fokozása érdekében az alábbi intézkedésekre került sor a 034/1989 sz.Ker.Pk. intézkedés alapján :

1./ Az 5.6.és 7. órs határzárást hajtott végre összesen 43 fővel a B-4 és a B-5/11 határjelek közötti terepszakaszon és megerősített szolgálattal őrzi az államhatárt.

2./ A ker. Kh. szd. állománya ( 40 fő ) 16.30 órakor a B-8 és B-4/8 határjelek közötti terepszakaszon a zárást ill. a zárás besűritését végrehajtotta.

3./ 3 db .EÁP létrehozása az Iroda út (9121/4) , Pozsonyi út éjszaka i ( 9221/4), és a153,3 map.szolgálati helyeken 12 fővel , hivatásos parancsnoksága alatt.

4./ A határra vezető utak lezárása , kitörésgátlóval való biztosítása középső út (9219/6), útkanyar (9020/1), irodaút (9121/4),Pozsonyi út (9221/3) szolgálati helyeken.

5./ Az intézkedések folyamatos fenntartása mellett megszervezésre került a mélységi terület folyamatos ellenőrzése ,az operatív kutatás ,illetve a nappali zárásra történő áttérés.

Az összegzett tapasztalatok és az elhangzott vélemények tartalma :

1./ Sok magyar állampolgár szándékozott átlépni útlevél nélkül, mivel a TV -ben 08.19-én elhangzott ,hogy a nyitott határon szabadon lehet át- és visszalépni.

2./ Osztrák területről szervezetlen „ banda „ jellegű csoportok léptek át járművel, lovasfogattal, hintóval, motorral, lóháton és gyalogosan. Sem közöttük , sem az átlépés kezdetén nem volt egyetlen rendező.

3./ Sok sétáló és érdeklődő volt ,akik kulturálatlan és fegyelmezetlen vették tudomásul ,hogy az átlépés továbbra is útlevélhez és engedélyhez kötött.

4./ Nem kerülhetett sor a kapu előzetesen megbeszélt nyitására sem , hiszen a delegáció nem érkezett meg , a tömeg pedig erőszakosan lépett fel.

5./ A pontatlan és tervszerűtlen rendezői magatartás miatt ,valamint a rossz tájékoztatás következtében osztrák területről az előzetes megállapodástól eltérően több százan léptek át.

6./ Az osztrák vámőrszolgálat kifogásolta a nagylétszámú NDK állampolgárok megjelenését.

7./ A rendezvény résztvevői közül a határőrséget sértő megjegyzés nem volt , sőt aggodalmat fejeztek ki a kialakult helyzet miatt.

8./ A végrehajtó állomány hangulata jó ,fegyelemsértés rendkívüli esemény nem következett be.

9./ A résztvevők az NDK- sokról „ megvan a véleményem” módon nyilatkoztak.

10./ A műszaki katonák közreműködésére a kerítés bontására nem került sor , a résztvevők saját , valamint a rendezők által biztosított eszközökkel önállóan megkezdték a vadfogó bontását .

11./ A Népszabadságban megjelent határőrségi közlemény későn került az olvasókhoz ,így a rendezvényre érkezettek azok tartalmát nem ismerhették.

**S o p r o n,1989.augusztus 21.**

**A szabadsága távollétében  
Ker. Pk. helyett**

**Kovács Gyula  
alezredes  
11.Hór.Ker. TÖF**